

KÖZPONTI LAP.

Havi közlemények
a magyarországi irgalmasnővérek
számára.

IV. évfolyam. 1917. október. 10. szám.

Budapest.

Az irgalmasnővérek kiadása. I., Ménesi-ut 27.

KÖZPONTI LAP.

Havi közlemények
a magyarországi irgalmasnővérek számára.

V. ÉVFOLYAM.

1917.

10. SZÁM

TARTALOM. Októberi rózsák. — Amikor nehéz engedelmeskedni. —
A szeretet hőse. — Tanítási vázlat: A hangsúly és szörend.
— Királyunk öfelsége és az irgalmasnővérek. — Benjamin
visszatérése. — Aszaljunk zöldséget! Szünórák. — Levélszekrény.

Októberi rózsák.

A pusztító háború sebesültjei között feküdt Buda-
pesten egy horvát katona; szép nagy rózsza díszlett
a mellén. Szent Vince egyik gyermeke azt kérdezte tőle:
„Hol szerezte a szép rózsát?“ — A katona így vála-
szolt: „Nekem nem csak egy, hanem két rózsám van.“
Erre fölemeli karját s nagy, sötétpiros sebére mutatva,
mondja: „Itt a második!“

Nemcsak a hazáért kapott sebek, hanem minden
egy *Ave Maria* is rózsának nevezhető. A papi zsolozs-
ma mondja, hogy Límai szent Rózsza onnét kapta ne-
vét, mert az Ave Maria kiejtésénél arca és ajkai ki-
pirosodtak s egész rózsaaalakot kaptak. Hányszor
mondja napjában szent Vince leánya is: „Üdvözlégy
Mária!“ — Szent Vince Atyánk is mondhatná lelki
gyermekeiről: „Íme, ezek az én kedves rózsáim! Nem-
csak egy, hanem sok ilyen, — a boldogságos szűz
Máriának tetsző rózsám van!“ —

Az irgalmasnővéreknek ifjúkorát élő magyar tar-
tománya is ilyen rózsakertje szent Vincének, melyből
kétezer rózsának illata száll naponkint ég felé.
Ennek a rózsakertnek — ha valamikor, akkor
most — kell sok szép rózsakoszorúval díszítenie a

Rózsafüzér Királynéjának trónját. Ez történik különösen októberben, amikor az egész Egyházzal együtt szent Vince leányai is szép koszorúkat fonnak a fentemlített rózsákból.

E rózsakoszorúk rózsái háromfélék: fehérek, pirosak és aranyszínűek. E háromféle szín kétféleképpen érthető. Vagy azon titkok tárgyát tekintve, melyek az örvendetes, fájdalmas és dicsőséges olvasó megkülönböztető jelei, vagy pedig azon forrást, szívet, ajkat tekintve, melyből az Ave Maria jő. Ezek szent Vince ártatlan, szenvedő és boldog gyermekei.

Állapodjunk meg ez alkalommal szent Vince szenvedő leányainál. Ezeknek az ágya nagyon is hasonló Jézus keresztjéhez, fájdalmaik, sebeik pedig Jézus pirosló, rózsaaalakú sebeihez.

A rege beszéli, hogy a híres Ziska, huszita vezér meg akart rohanni egy apácakolostort, de előbb meghallgatta a szerzetesnők énekét. Mikor ezek kevéssel utóbb könyörögni jöttek hozzá, hogy irgalmazzon nekik, Ziska kissé gondolkodott, azután leszúrta kardját a földbe s így szólt: „Ha holnapig kivirágzik, jó, ez egyszer irgalmazok.“ — Jött a reggel. A kard ugyan nem virágzott ki, hanem szép folyondár futott fel rajta és égszín kelyhét a kard markolatán pihentette. Jött Ziska vezér is és megkegyelmezett, — mert, ámbár nem virágzott is ki a kard, — de virág futott fel rajta.

Az azonban már nem rege, hanem valóság, hogy a keresztfán öt kék seb látongott, és hogy a szeretet leányának betegágyán a rózsafüzért végző ajkak is rózsák, melyekből kedves illat száll szűz Mária trónjához. Ki tudja, melyik beteg nővér imájának köszönhetjük azt, hogy magyar tartományunk házait megkímélte e rettenetes világháború!

Mikor az elüljárók meglátogatták Párizsban halála előtt az egyik irgalmasnővért, ki sokáig volt kénytelen

nyomni az ágyat, azt a kérdést intézték hozzá, hogy vajjon miért szenvedett és dolgozott annyi éven át? — Azt válaszolta: „A tisztítóhelyért.“ — „Ami engem illet, — mondotta az elüljáró, — én mennyországment dolgozom és szenvedek; miért mondja tehát kedves nővérem, hogy a tisztítóhelyért szenved és dolgozik?“ — „Délelőtt a purgatóriumba küldöm a lelkeket, — mondotta a haldokló — délután pedig kiszabadítom őket onnét. Délelőtt ugyanis azon szegény bűnösökért végzem a szentolvasót, akik ez ima nélkül elkárhoznak, délután pedig ugyancsak a szentolvasó végzése által kiszabadítom őket a purgatóriumból.“

Adjon Isten szent Vincének minél több ilyen apostoli lelkületű gyermeket e hó folyamán!

Amikor nehéz engedelmeskedni.

Nincs az a nővér tartományunkban, aki az engedelmeségről sok szépet nem olvasott, sok jó és hasznos konferenciát nem hallott volna, — talán már magunk is tudnánk az engedelmeség dícséretére nagyon szépeket mondani. Csakhogy, mint minden más erénynél, úgy ennél is egészen más a gyakorlat; amilyen könnyű az engedelmeséget magasztalni, oly nehéz azt gyakorolni. Különösen, ha az engedelmeség valami nagyobb áldozatot kíván tőlünk vagy egyéb oknál fogva nehezzé válik, akkor bizony könnyen megfogytunk és megfélelkezve annak minden szépségéről és fontosságáról, könnyen vétünk is ellene.

A Központi Lap ebben a cikkben a szent engedelmeség ilyen nehezebb eseteire akarja figyelmünket felhívni, néhány praktikus gondolat kíséretében, amelyek ezen eseteket jobban megvilágítják és lelkünknek erőt adnak, hogy a nehézségek dacára is hívek maradjunk engedelmeségi fogadalmunkhoz.

Az engedelmisség különösen három esetben nagyon nehéz:

I. Midőn a parancs valami nagy áldozatot kíván tőlünk.

II. Midőn a parancs olyasmit kíván, ami magában véve nem is olyan nehéz, de nekünk oktalan, észellenes dolognak látszik; amidőn tehát nem annyira akarátunkat, mint inkább értelmünket, ítéletünket kell megtagadnunk.

III. Midőn a parancs oly elüljárótól jön, akit az ember szívében nem becsül, akivel szemben igaz vagy képzelt, hamis okoknál fogva ellenszenvvel viseltetik.

I.

Az első esetre vonatkozólag jegyezzük meg azt, hogy miként a jó Isten maga, úgy az engedelmisség sem fog tőlünk soha lehetetlent kívánni; áldozatot igen, de lehetetlenséget soha. Sőt még akármilyen áldozatot sem kívánhat tőlünk az engedelmisség, hanem csak olyat, amelyre a szent szabályok és a szent hivatás szelleme feljogosítják.

Ha azonban az engedelmisség oly áldozatot kíván tőlünk, amely a szent szabályoknak megfelel, akkor azt szó és ellenvetés nélkül készséggel kell teljesítenünk, akármennyire nehezűnkre essék is az.

Vegyünk néhány leggyakoribb esetet. Egy kedves nővér nagyon megszeretett egy házat, oly boldognak érzi ott magát, egyedüli vágya: ott élni és ott meghalni... Egy szép napon áthelyezik. Egy másik nővér megint fél valamely háztól; azt gondolja: Istenem, akárhová, csak oda ne... jön egy levél, s épen abba a házba helyezik át. Megint egy másik nővér nagyon megkedvelt egy munkakört. Már egészen bele élte magát, sok mindent rendbe is hozott, amit elhanyagolt állapotban vett át; most már könnyebb lesz minden,

most már fáradozásainak a gyümölcseit is élvezheti majd... Egy szép reggel a tisztelendő nővér magához hivatja és más munkakört jelöl ki számára. Talán épen azt, amelyhez a legkisebb kedve sincs. És így van ez egyéb dolgokban is. Egyik kedves nővér már kétszer, háromszor virrasztott a héten; de úgy alakulnak a viszonyok, hogy a szolgálónővér még egy harmadik, negyedik virrasztást is kénytelen tőle kívánni. Egy iskolanővér a már meglevő munkájával is alig bír megbírkózni és íme, azt kívánják tőle, hogy ezenfelül még vegyen át hetenkint két órát, stb.

Megvallom, hogy e dolgok néha rendkívül nagy áldozattal járnak. De mit csináljunk? Ezek oly parancsok, amelyekhez elüljáróinknak föltétlen joguk van s amelyekben mi engedelmisséget fogadtunk. Még ha tényleg ok és szükség nélkül helyeznének is át, engedelmeskednem kell.

Áldozatnak áldozat, de ne higgyük, hogy csak tőlünk kíván az engedelmisség ilyen áldozatot. Előfordulna ez bizony a világban is, akárhol volnánk is; sőt talán még nagyobb mértékben, mint a szent hivatásban. Íme, az a szegény ember szintén kap egy parancsot. Milyet? Hogy hagyja el feleségét, 5-6 gyermekét, szerény kis gazdaságát és menjen. Hová? Istenem! a lövészárokba: sárba, pizokba, fagyba, éhségbe, szomjúságba, ezer veszedelembé, folytonos halálrettegésbe. És ő megy, ő engedelmeskedik. Vajjon mikor kívánt tőlünk ilyen áldozatot az engedelmisség? Melyik házunk, melyik munkánk hasonlítható össze a lövészárokkal, annak minden bajával és emberfeletti szenvedéseivel? És ne mondjuk, hogy: igen, de ez csak egy eset. Legyünk meggyőződve, hogy a kegyetlen élet sokszor sokkal nagyobb áldozatokat kíván a világban élő emberektől, mint az engedelmisség mi tőlünk. Hoz-

zuk meg tehát készséges szívvel ezen áldozatokat, különben a világiak bíránk lesznek egykor Isten előtt, mert ők az engedelmisség fogadalma nélkül sokszor nagyobb áldozatokat hoznak, mint mi a szent engedelmisségben.

II.

Nagyon nehéz az engedelmisséget gyakorolni akkor, amikor az valami oktalannak, észellenesnek látszó dolgot parancsol. A parancs teljesítése nem is volna oly nehéz. Csak azért nehéz, mert sehogy sem tudom felfogni, miért kívánja azt tőlem az elüljáró, és miért kívánja így, mikor az én nézetem szerint azt sokkal okosabban úgy vagy amúgy lehetne elintézni.

Ilyen eset is számtalanszor fordulhat elő szent hivatásunkban. Íme, kit jelöltek ki helyettes-nővérenek, vagy első nővérenek? Hiszen az a legügyetlenebb nővér. Miért nem választották ezt vagy amazt, mikor az sokkal alkalmasabb lett volna? — Miért osztották be a munkákat így és nem másképp? Senki sincs a maga helyén, senki sincs megelegedve! — Miért alkalmaznak erre a munkára, mikor tudhatják, hogy a másikat sokkal jobban értem és jobban is szeretem? — És ez az új szolgáló-nővér miért tette ezt az új intézkedést, miért nem maradt meg a régi mellett, hiszen az sokkal jobb és okosabb volt! — Eh, ez az új szolgáló-nővér is csak olyan, mint az elődje; semmi újat sem tud, pedig manapság már egész másképen kell kormányozni, mint 20-30 évvel ezelőtt! Az a kápolna és az a kert, hogy néz az most ki? Milyen más volt az, mikor én voltam a sekrestyés, a kertész nővér! — Na, meg az a Máriatársulat, biztosan tönkremegy, ha továbbra is ezekben a kezekben marad! — Miért küldték el azt a jó cselédleányt, ápolónőt, akivel oly jól megértettük egy-

mást? A mostani valósággal hülye, azzal nem lehet dolgozni! stb. stb. — És száz meg száz egyéb kifogásolni valót talál a mi eszünk elüljáróink intézkedéseiben.

Ennek a következménye, — ha nem vigyázunk — természetesen az, hogy az ember vagy engedetlen lesz és saját feje, belátása szerint cselekszik, vagy, — ha ez nem lehetséges, mert az elüljáró erélyes, — akkor ugyan engedelmeskedik, de csak külsőleg és kellelenül, a szív beleegyezése nélkül, és ennek a benső engedetlenségnek aztán mindenféle zúgolódó, bíráló, kritizáló beszédekben enged szabadfolyást.

Hogyan fogjam fel tehát az ilyen és hasonló eseteket?

1. Az első, ami szükséges, az, hogy legyen meg bennem legalább annyi alázatosság, hogy ne tartsam a saját nézetemet az egyedül jónak és helyesnek, hanem elhiggyem, hogy másnak a nézete is jó és helyes lehet, esetleg az enyémnél is jobb. Mert nézzük csak: Hát igen, én okos és tapasztalt nővér vagyok, helyes; de azért kedves nővérünk sem esett a fejelágyára. Amikor arról volt szó, hogy házunknak főnöknőt adjanak, mennyire törték fejüket a felsőbb elüljárók, hogy ki volna erre a legalkalmasabb; hány nővér került akkor szóba, talán én magam is; és íme, nem engem és nem másokat, hanem éppen őt találták legalkalmasabbnak. És most egyszerre olyan együgyű, okatlan és tapasztalatlan lett az a szolgáló-nővér, hogy szinte minden intézkedésében akad kifogásolni való? Ó biztos, hogy sokszor és legtöbbször nem a nagyobb tehetség és a jobb belátás, hanem a nagyobb büszkeség és önteltség az oka annak, ha valaki a saját nézetét oly könnyen elüljárója fölé helyezi.

2. Vegyük továbbá figyelembe azt is, hogy mi rendesen csak egy oldalról, egy szempontból nézzük a

dolgokat, míg ellenben az elüljáró sokszor négy-öt szempontot is kénytelen figyelembe venni, amelyekről nekünk sokszor nincs, nem is lehet tudomásunk. Így aztán könnyen megeshetik, hogy ami az én ítéletem szerint okos és hasznos, az más tekintetben és az összes körülmények figyelembevételével már oktalan és nagyon is káros lehet. Egy kedves nővér sírt, jajgatott és mérgeledött a szolgáló-nővérré, hogy tudta azt a jó cselédleányt eltávolítani, akinél ügyesebb és szorgalmasabb még sohasem volt a házban. Fél év mulva látogató jött, a cselédleány, de már nem egyedül, hanem gyermekével karján. Akkor, persze, már belátta a nővér, hogy tévedett s hogy a cselédségnél egyébre is kell nézni, nemcsak az ügyességre és szorgalomra. Nyugodjunk meg tehát abban, hogy az elüljáró gondolkodik, neki alkalmá van a dolgokat több oldalról látni, s hogy őt még az állapotbeli kegyelem is segíti, tehát helyesebben ítélhet, mint mi. Ha tehát az ő ítélete nem egyezik az enyémmel, ne tartsam őt mindjárt oktalan-nak, ügyetlennek, hanem gondoljam szépen: ki tudja, miért akarja ő ezt vagy amazt, miért szükséges ez, vagy amaz. Ha én is úgy tudnék mindent, mint ő, bizonyára én is úgy ítélnék, mint ő.

3. Fontoljuk meg továbbá azt is, hogy egy háznak a vezetése, kormányzása nem könnyű, hanem roppant nehéz dolog. Sőt egy házat, — akármilyen kicsiny legyen is, — úgy vezetni, hogy mindenki meg legyen elégedve és senki se találjon a kormányzásban hibát, az egyenesen lehetetlen. Szent Pál szent Pál volt, a világ apostola és annyira jóakarátú, hogy mindenkinek mindene akart lenni. És mégsem tudott mindenkit ki-elégíteni. Akadtak többen, akik eljárásában mindenféle hibákat találtak, amiről maga panaszkodik a Korintusiakhoz írt levelében. Ne csodálkozzunk tehát azon,

ha olykor történnek is hibák a vezetésben, ha bizonyos intézkedések egyik-másik nővérnek nem tetszenek, mert ez elkerülhetetlen. Megtörténnének azok a hibák sőt mások is, az én vezetésem mellett talán még nagyobb mértékben; volnának elégedetlen nővérek mások keze alatt is, az én vezetésem mellett talán még többen, mint most. Hány szolgáló-nővér van, aki most a fő-nökségben egészen másképen látja a dolgokat, mint alattvaló korában! Most bizony sokkal szerényebben gondolkozik magáról, mert belátja nyomorúságát, ügyetlenségét, s hogy alatta is épen annyi baj és elégedetlenség, mint elődje alatt, akit annyiszor megbírált és ügyetlennek tartott.

Ami pedig a kritizálást illeti, — vagyis, mikor nemcsak magamban bírálgatom az elüljárók intézkedéseit, hanem más, hasonló szellemű nővérek előtt is, — jegyezzük meg azt, hogy ez valóban egyike a legnagyobb hibáknak, visszaéléseknek, amelyek egy házban előfordulhatnak. Tudjuk, hogy szent Vince atyánk a kritizálókat a társulat Júdásainak, árulóinak nevezte. És nem csoda, mert ahol lábra kap ez a hiba, ott az engedelmesség szelleme nem állhat fönn soká.

A szent engedelmesség amúgy is feljogosít arra, hogy, — ha valamely intézkedés nagyon bánt, vagy ha azt károsnak találom, — akkor elmehessek az elüljáróhoz. Tisztelettel és alázattal mindig megmondhatom neki véleményemet, figyelmeztethetem oly körülményekre, vagy esetleges következményekre, amelyeket maga nem ismert fel. De mások, illetéktelenek előtt vagy egymás közt kritika tárgyává tenni az elüljárók intézkedéseit nem szabad, mert ennek igazán semmi célja és értelme nincsen. Az ilyen beszédekkel csak felizgatjuk egymást, sokszor nagy kárt okozunk mások, különösen a fiatalabb nővérek lelkében, a bajon

azonban nem segítünk. Mire való tehát beszélni olyanok előtt, akik úgysem tehetnek semmit, mikor jogomban áll beszélni egyenesen az elüljáróval, aki valóban segíthet is a bajon? Érdekes megfigyelés, hogy éppen azok, akik a legnagyobb szájhősök szoktak lenni a kritizálásban, azok a legbátortalanabbak az elüljárókkal szemben. Nem mernek hozzájuk menni; az ember azt a benyomást kapja, hogy azért beszélnek, hogy másokat bűjtogassanak. Pedig igazán nagy dolog az, hogy az elüljárókkal bármikor nyíltan beszélhetünk. A világban ez a jog ritka, ott a legtöbbször ez az elv érvényesül: „Maul halten, weiter dienen!“ (Tartsd a szád és szolgálj tovább!)

És ne mondjuk: „Én csak azért beszélek mások előtt, mert könnyíteni akarok szívémen; a kedves nővéreinkhöz meg nem érdemes menni, ő úgysem ad nekem igazat.“ Hogy igazat ad-e nekem vagy sem, az már nem az én dolgom, az az ő dolga. Hiszen nem is azért megyek hozzá, hogy feltétlenül igazat kapjak, hanem, hogy figyelmeztessem oly körülményekre, amelyekre ő esetleg nem gondol és, hogy ő az én véleményemet is vegye megfontolás alá. Biztosak lehetünk, hogy ez meg is fog történni. Ha azonban a szolgáló-nővér az én véleményem, figyelmeztetésem megfontolása után is a maga véleménye mellett marad, akkor már meg kell nyugodnam, mert elvégre kell egy fejnek lenni; száz fej, száz vélemény szerint nem igazodhatik a ház.

(Folytatjuk.)

A szeretet hőse.

Folytatás.

IV. kép. A láng magasán lobog.

Zsolnán nem kell messze utat tenni a templomig; az árvaháznak van szép nagy temploma, az iskola is benn van a házban s minden osztály külön-külön. A gyermekek nem német, hanem tótajkúak, de beszélnek magyarul is. A tanításba is begyakorolta már magát Natália nővér, tehát az áldozatok kora lejárt, minden nehézség nélkül végezheti kötelességeit. Így állna a dolog, ha a gyermeknevelés művészete mindig a régi mód szerint lörténnék; de mint minden tudomány, a neveléstudomány is egyre halad, egyre változik. Jönnek a fiatal nővérek, fölszerelve az újabb módszerek ismeretével; tisztelettel tekintenek Natália nővérré, aki már annyi tapasztalatot szerzett a nevelés-tanítás terén. De ez az ismeret nem kábítja el a mi alázatos nővéreinket, hanem szerényen kérdezetgi a fiatalokat, hogyan kell tanítani a földrajzot, rajzot stb. Jól megértette ő szent szabályunkat, amely arra kötelez minden irgalmasnővért, hogy a munkaköréhez szükséges ismereteket megszerezze. Folytatja ezt az alázatos tanulmányozást akkor is, mikor már a egész ház gondja az ő vállaira nehezedik, mikor mint szolgálónővér vezeti nővértársait.

Sokkal jobban szereti az ártatlan gyermeklelkeket, semhogy a tanítástól megválni tudna; meg is marad e foglalkozásban egész haláláig, teljes negyven évig. Itt is, mint Gyulán, áldás volt munkáján, mert, — bár rövidlátása és túlszelíd bánásmódja miatt a fegy-

lem néha kissé laza volt osztályában, — az eredmény mégis mindig kiváló volt, ha csak a világi tudományokat vesszük is figyelembe. Hát ha még arra gondolkunk, mit ért el gyermekei lelkében, mint vezette őket kedves elbeszéléseivel, de méginkább erényes példájával Istenhez. Erről azonban majd csak az égből veszünk biztos tudomást. A lelkeknek Istenhez vezetését tűzte ki magának célul, minden munkájában.

Nézzük, mint siet a nagy hóban, csikorgó hidegben Zsolna egyik félreeső utcájába. Menjünk utána, hová tér be. Szegényes kis lakásban, beesett arccal fekszik az ágyban Annuska, Natália nővér egyik kis csintalan tanítványa. Épen csintalansága okozta betegségét is; addig futkározott kint a nagy hidegben s nyelte a jeget csupa hősködésből, míg tüdőgyulladását kapott, s most ott fekszik élet-halál közt lebegve. Bizony megérdemelne egy kis szemrehányást. De Natália nővér nem azért jött, hanem, hogy a szent gyónás- és áldozásra előkészítse. Ágyához ül, becézgeti, beszél neki szépeket az édes Jézus szeretetéről, míg Annuska összekulesolt kézzel, égő tekintettel ki nem fejezi vágyakozását, hogy az édes Jézussal egyesülhessen. Csak ezt akarta Natália nővér, a többi már könnyen megy, eljön ő szívesen akár mindennap is, előadás után. Mit bánja, hogy sötét is, hideg is van. Világít, melegít az ő nagy szeretete; bevilágítja, fölmelegíti Annuska szívét is, hogy jól érezze ott magát az Úr Jézus. Aztán jöhet a halál, eltemelhetik a testet; a lélek felroppen az égbe s ott vár jó tanítónőjére, aki neki ezt a boldogságot megszerezte.

Ha meg az árvák közül beteg valaki, ki virraszt ágya mellett legtöbbit, ha nem Natália nővér; még mint szolgálynővér is magának tartja meg az ápolás oroszlánrészét. De meg is jutalmazza Isten áldozatos

szeretetét s alázatos bizalmát sokszor csodálatos módon; súlyos betegek gyógyulnak meg keze alatt, az orvosi vélemény ellenére. Bízunk is a gyermekek benne, mint valami szentben.

Egyik délután árva fiúk játszadoznak, tornásznak, hintáznak a messzefekvő kertben. Egyik pajkos fiú hatalmasat lendít a hintán, s a következő másodpercben eszméletlenül fekszik a földön. A felügyelő nővér azonnal ott terem, élesztgeti; a fiúk is segítenek. Hasztalan, a gyermek merev, élettelen. „Natália nővér, Natália nővér! Csak ő segíthet,” — mondják a fiúk s egy már érte is szalad. Jön is a hívásra azonnal, futva, kezében rózsafűzérje, ajkai mozognak. Amint odaér a megrémült csoporthoz s letérdel az eszméletlen fiú mellett, ez fölnyitja szemét, s Natália nővér örömmel veszi gondjaiba. Ki is merné e fiúk előtt azt mondani, hogy Natália nővér nem szent. Tudják ők ezt biztosan, hiszen látták; egyenkint surrantak föl a kórusra megnézni, hogyan imádkozik. Kezét kiterjesztve tartja, mint az Úr Jézus a kereszten. Ők is megpróbálták, de nem tudták kitartani, mert az fáj; csak Natália nővér tudja, mert ő szent. Ó, ti ártatlan lelkek, be sokszor eltaláljátok az igazat! Hogy is loboghatna ez a láng olyan magasán, ha nem volna, ami élessze?

V. kép. Mi éleszti a lángot?

Talán úgy gondolkodnak kedves olvasóink: „Szép, szép, amit eddig Natália nővérről hallottunk; de honnan vette az erőt ehhez a szakadatlan munkálkodáshoz? Szerény, igénytelen személye hogyan volt képes ilyen eredményeket elérni?” — Ne felejsük azonban szent Pál apostol szavait: „*Mindent megtehetek abban, aki engem megerősít.*” Igen, megerősít; többet

mondok: Ő maga működik, ha vele egyesülten dolgozom, ha engedelmes, alkalmas eszköz vagyok szent kezében.

„Tisztelendő nővérünk, ezt nem lehet kitartani, nem bírom már tovább!” — „Imával mindent elérhetünk,” — mondja rá Natália nővér nyugodtan. Ő maga erre az élő példa. Bármennyi gondja, dolga van, imáit mindig a legnagyobb buzgósággal végzi, sőt talál időt vasárnaponkint második szentmise s prédikáció hallgatására s arra is, hogy napközben egy-két percre be-besurranjon a templomba vagy a kórusra s ott imádja isteni Urát, Jegyesét a szeretet Szentségében. Ilyenkor arcára is kiül a bensőséges áhítat, a lángoló szeretet. De mi az a pár pillanat a Jézus után epedő léleknek? Ó, az a nagycsütörtök éjjel, de sokat tudna mondani a szenvedő Úr Jézus iránti áhítataról. Ezt évről-évre imában töltötte, csak az utolsó évben nem volt rá képes; eléggé sajnálta. De nemcsak a templomban imádkozik ő, hanem mindenütt, járás-kelés, munka közben, szíve mindig az Úrnál időzik. Azért is beszél oly keveset, mikor a szükség nem kívánja. Azért találja meg minden alkalommal a megfelelő jámbor szavakat mások vigasztalására, fölemelésére, épülésére. Pedig az utolsó háborús évek ugyancsak próbára teszik bizalmát. Még nővérei is sóhajtoznak, panaszkodnak; de neki nincs más szava: „Nem segített-e meg eddig is a jó Isten?” — „Igen ám, tisztelendő nővérünk, de kiürült a fakamra, nincs benn egy darab sem, s nem hozzák, amit megrendeltünk. Mit csinálunk ebben a hidegben? Aztán főzni sem lehet fa nélkül!” — Ő mosolyogva feleli most is: „Csak bízunk, Isten gondoskodik rólunk!” S íme, egy óra múlva már jelentik, hogy egy falusi ember fát hozott eladásra. — Nem hiába mondogatta oly szívesen: „*Teben-*

ned bíztam, Uram; nem szégyenülök meg mindörökké.”

Igen, az ő élete szépen bizonyítja, hogy az imádásos lélek mindenre képes, különösen, ha olyan pártfogót keres, mint az édes szűz Anya. A szent Szűz szeretetét, — mint sok más szép és jótulajdonainak csíráját, édes anyjától örökölte. Ez a jó lélek évenként elzarándokolt Brünnből Máriazellbe gyalog; s mikor már nem mehetett el, a szent Szűz jött el érte. Épen akkor szállt el utolsó sóhaja, mikor a búcsusok visszaérkeztek. Ilyen emlék hogyné volna drága, hogyné kísérné nővérünket a sírig! Nincs is kedvesebb működési tere, mint a Mária-gyermekek egyesülete. Hogyan lángol e jó leányok szíve, mikor Natália nővér beszél nekik a szűz Anya szépséges erényeiről, kiváltságairól, jóságos anyai szeretetéről; hogy felbuzdulnak ilyenkor a követésére! Kivezeti őket a temetőbe, megállnak a kereszt előtt, Natália nővér felsóhajt: „Ott szeretnék majd nyugodni a kereszt tövében, hogy halálom után is rámutathassak a fájdalmas Szűz szobrára s akkor is mondhattam nektek, édes gyermekeim: *Íme, a te anyád!*” Kívánsága teljesült. Az arra menők bizonyára megemlékeznek szavairól s a világ veszedelmei elől odamenekülnek a Szűzanya szent Szívére.

S aki szereti a szent Szűzet, hogyné tisztelné az ő szűzi jegyesét, szent Józsefet is? Március hóban vagyunk. Natália nővér nagyon iparkodik az ebédvel; ugyan miben töri a fejét? Egyenesen az árvaifűkhöz siet s a felügyelő nővért ebédelni küldi; ő majd náluk marad. De nem maradnak ám a szobában; szépen párbaállnak s mennek a templom melletti folyósóra; ott járkálva, körmenetben elimádkozzák a szent József rózsafüzért, utána rázendítenek: „*Az ősatyák legszebb díszenek*” stb. . . — „No! még egyet énekel-

jünk az édes Jézusnak!” Azután rendes foglalkozásaikhoz térnek. Így megy ez március minden napján. Lám! milyen találékony a szeretet! — Aki tüzet hord keblében, nem rejtheti el, kihat az a környezetre is, de ne féljünk, ez a tűz nem okoz kárt.

(Folytatjuk.)

Tanítási vázlat.

Nyelvtan a népiskola VI. osztályában.

A hangsúly és szórend.

A tanítás menete.

Osztott iskolában hat félórás anyag. — Segédkönyvek: Állami elemi népiskolai tanterv és utasítás, Budapest népiskoláinak helyi tanterve, Weszely: Magyar nyelvi gyakorlókönyv a népiskolák V. és VI. osztálya számára.

I. ELŐKÉSZÍTÉS.

1. *Kapcsoló ismétlés:* „A kis patak és a tenger” című tárgyalt olvasmányt elolvastatom s közben észrevételem, hogy egyes szokat erősebben hangsúlyozunk. Beszédünkben is kiemelünk egy-egy szót, néha többet is.
2. *Céltűzés:* Most majd jobban megfigyeljük, mit szoktunk beszédünkben erősebben hangsúlyozni.

II. TÁRGYALÁS.

1. *E g y s é g:* A 124. gyakorlaton szemléltetem a nyomatóktalan szórendet. (Múlt héten a gazda búzát vitt a vásárra.) — Észrevételem, hogy a négy mondat mindegyike ugyanazon szavakból áll, de a szavak sorrendje más és más. A négy mondat értelme azonban ugyanaz: egyszerűen elmondjuk a dolgot, *egy szót sem eme-*

lünk ki különösen, csak egyes szótagok hangsúlyosak. Egy lélekzetre több szót mondunk ki együtt. (Szólam.)

2. *E g y s é g:* Nyomatékos szórend szemléltetése ugyanazon szavakból alakított mondatokon. (124. gyak.) — Kiemelt kérdések: Mit vitt? — (Búzát; tehát nem rozsot.) — Hová vitte? — Mikor vitte? — Ki vitt? — Tudatosá teszem, hogy *itt a fontosnak tartott szokat kiemeljük*, erősen hangsúlyozzuk s a mondat legfontosabb helyére: *az ige elé tesszük*. Itt minden mondatnak más az értelme. Ez nyomatékos szórend. Az előbbi nyomatéktalan szórend.
Részletösszefoglalás: Hányféle szórendet ismerünk meg? stb.
3. *E g y s é g:* A tagadó és tiltó szók helye és hangsúlya: Szemléltetés a 126. gyakorlat mondatain. Itt kiemelem, hogy *nem* és *ne* közvetlenül azon szók előtt állanak, amelyekre vonatkoznak és rendszerint nyomatékosak. — Nyomatéktalan a tagadó és tiltó szó, ha ige és igekötő között áll. Ilyenkor ugyanis az igekötőt hangsúlyozzuk. Pl. *Nem várni* kell, hanem *tenni*.
4. *E g y s é g:* Az igekötő helye és hangsúlya. — Valamely alkalmas tárgyalt olvasmányon megfigyeltem, hogy az igekötő *akkor áll közvetlenül az ige előtt*, ha állító mondatokban a hangsúly az igekötőre esik. — *Ige előtt, de tőle elbátaszva áll*, ha tagadó mondatokban a hangsúly az igekötőn van. Pl. *Be* nem megyek; vagy pedig, ha az ige nem magában áll, hanem mint főnévi igenév, más igével kapcsolatban. Pl. *Be* akar menni. — Ige után áll az igekötő, ha nem esik rá hangsúly. Pl. *Nem* megyek be.

BEFEJEZÉS.

1. Összefoglalás. 2. Szóbeli gyakorlás egy-egy alkalmas olvasmányon. 3. Írásbeli dolgozat: Tompa Mihály, „A pók versenye“ című költemény átírása prózába. (128. gyak.)

Királyunk őfelsége és az irgalmasnővérek.

Kedves nővéreink bizonyára sokat hallottak már a gödöllői királyi kastélyról, amely boldogult öreg királyunknak, Erzsébet királynénak s kivált Mária Valéria királyi hercegnőnek oly kedves üdülőhelye volt a régibb időkben. Nos, a háború kezdetén a mesebeli helyet: a királyi kastély egyes épületeit és a gyönyörű parkot is a megsebesült vagy beteg katonák rendelkezésére bocsátotta őfelsége, hogy kiállott szenvedéseik után ott megerősödvé, felülülve, ismét síkra szállhasanak az édes haza védelmében. E kórházban kedves nővéreink működnek.

A jóságos agg király nem látogathatta meg ez üdülőkórházat, de két év előtt eljött oda Károly Ferenc trónörökös fenséges nejével és egy 18 tagból álló kísérettel. A fenségeknek az volt a kívánságuk, hogy a díszteremben rendezett oszonnát a kedves nővérek készítsék el, mert egészen fesztelen, családias jellegű legyen az. Ez meg is történt. És a nővéreknek nemcsak elkészíteni, hanem felszolgálni is szabad volt az oszonnát. Az udvari szokásokban teljesen járatlanok lévén, eléggé szabadkoztak bár e különös megfigyelés ellen, nem volt más kibúvó, mint jól-rosszúl teljesíteni a szófatlan megbízást. A magas vendégek, első-sorban a fenséges pár azonban kimondhatatlan leeresz-

kedéssel és kedvességgel fogadta igyekezetüket, s az oszonna végén külön átjött a mellékszobában felhalmozott edények és ételmaradékok közt sürgölődő nővérekhez, hogy a *jó oszonnát* megköszönje.

Ez év augusztus 20.-án hasonló kiváltság volt osztályrészük, de most már nem a trónörököst, hanem felséges uralkodónkat, IV. Károly királyt üdvözölhették és vendékelhették meg.

Azt bizonyára hallották ugyanis kedves nővéreink, hogy a szent István napi körmeneten személyesen akart résztvenni mély jámborsággal eltelt fiatal királyunk. Ott is kimutatta már nővéreink iránti jóindulát. Mikor a körülbelül 50-60 irgalmasnővért a sorokban meglátta, mindkét kezével integetve barátságos mosollyal üdvözölte őket, s míg kocsija mellettük el nem haladt, folyton feléjük fordult. De hadd mondják el gödöllői kedves nővéreink maguk, hogy s miként folyt le az azonnapi délutánjára kitűzött királyi látogatás a gödöllői hadikórházban.

„Augusztus 17.-e estéjén kaptuk mély titoktartás pecsétje alatt az első értesítést, hogy őfelsége Gödöllőt is meglátogatja, ha valami előre nem látott ügy ebben meg nem akadályozza. Egész csendben készülődtünk tehát, mert úgynevezett vadász-oszonna is tervben volt, de semmi bizonyosat sem tudtak még. Csak 20.-án délután 3 órakor jött a biztos telefonhír, hogy meglesz a látogatás, kevéssel utóbb pedig az értesítés, hogy őfelsége autója elindult.

Mint hogy a koronaauradalom tisztikarát hivatalosan nem értesítették őfelsége jöveteléről, dr. Szegedi-Maszák udvari tanácsoson és a várkapitányon kívül senki sem várta. A gödöllői nép azonban, mely régibb időkben oly örömmel látta körében az uralkodócsalád tagjait, most is megérezte királya jövetelét, s a nagy

titoktartás dacára is tömegesen sorakozott az utakra, hogy a fiatal királyt ez első alkalommal üdvözölhesse.

Röviddel 4 óra után már hangzott a nép éljenkiáltása, s a királyi autó berobogott a kastély főportáléján. A két udvari emberen kívül kedves nővérünk itt-ott várta őfelségét, egyik nővérral együtt. Mialatt az urak néma meghajlással köszöntek, kedves nővérünk bátorságot vett magának, s a feléje barátságosan intgető uralkodót e szavakkal üdvözölte.

„Isten hozta felséges urunkat nagy elődeinek e kedvenc üdülőhelyén! Isten bőséges áldása és kegyelme kísérje minden lépteit!” — Őfelsége erre szívélyes, meleg hangon így válaszolt: „*Nagyon szépen köszönöm! Örülök, hogy alkalmam volt eljönni.*” Erre kezet nyújtott mindkettőjüknek.

Ezalatt még két udvari autó érkezett be, s őfelsége herceg Hohenlohe főudvarmester, gróf Széchenyi, a magyarországi udvarnagy, szárnysegéde és az előbb említett két úr kíséretében mindjárt a kórház megtekintésére indult. Elsőben a legénységi pavillont látogatták meg. A fennjáró katonák mindegyikével néhány szívélyes szót váltott királyunk; tudakozódott hogylétük, családi körülményeik stb. iránt, azután a fekvő betegek ágyához is bement és igazi atyai jószággal viseltetett irányukban. A nővérek nagyobb része itt várta őt, s őfelsége valamennyinek kezét nyújtotta. Majd a tiszt pavillonba mentek át, s miután a tisztekkel is egyenkint beszélt, kérésükre nagyon szívesen és készséggel állt a fényképező gép elé, hogy egyikük e látogatást megörökítse. Mielőtt azonban megtörtént a fölvetel, királyunk odaintette kedves nővérünket is; bízatta, lépjen csak közelebb, hadd legyen ő is a képen.

Innét a kastély főrészeiben levő nagy díszterembe

indult a magas vendég, s e hosszú utakon, oda is, vissza is, kizárólag kedves nővérünkkel beszélgetett jószágos uralkodónk. Érdeklődött a nővérek működése iránt és kifejezte legmagasabb megalégedését azon nagylelkű odaadás és önfeláldozás felett, amellyel nővéreink mindenfelé felkarolják a sebesült és beteg katonák ápolását. Egész különös hangsúllyal ismételte a következő szavakat: „*Mindig örülök, ha valahol meglátom a nővéreket, mert akkor biztosan tudom, hogy katonáimnak ott jó dolga van. Kérem, fejezze ki ezért hálás és szívélyes köszönetemet az összes kórházakban és lazarettekben működő nővérek előtt!*”

Kedves nővérünk pedig elmondotta őfelségének, hogy az összes nővérek naponként külön imát végeznek királyunkért, s kivált most, e nehéz időkben, még többet imádkoznak érte. Erre kérő hangon így szólt: „*Ó, ezt nagyon kérem, és köszönöm. Ezért is fejezze ki előttük hálás köszönetemet.*”

A királyi termekbe érkezve, megtekintette az egyes helyiségeket, elrendelt némi változtatásokat, azután a kis oszonna következett, amelyet a nővérek készítettek; s a felséges urat három magas kísérorjével együtt szabad volt az asztalnál kiszolgálniok.

Ez alkalommal jobban megfigyelhették a nővérek jó királyunkat. Valamennyiökön fájdalmas érzés vett erőt, mert azt látták, hogy a 30 éves úr uralkodásának rövid fél éve alatt nagyon megöregedett, erősen lefogyott, (állítólag 12 kilogrammot) arcának minden vonása nehéz gondokról beszél, szelíd szemében csendes fájdalom tükröződik. Rettentő lehet most a kettős monarchia uralkodójának helyzete!

A kis oszonna befejeztével ismét azonnal autóra szállt őfelsége, s kíséretét a kastélyban hagyván, csupán a főerdész kíséretében rövid kétórai vadászatra

indult a közeli uradalmi erdőcskébe. Még távoztában is kedvesen intett a nővéreknek, e szavakkal: „Köszönöm a jó ozsonnát! A viszontlátásra!”

Este félkilencor ismét a főkapunál sorakoztunk, hogy a vadászatról visszatérő uralkodót üdvözljük. Bár igen rövid volt e kis üdülés, mégis örömmel töltötte el őfelségét, mert négy pompás szarvast és egy vadkant ejtett el, kitűnő lövőképessége folytán.

De most már itt volt az indulás perce is: miután mindenkitől szívélyes búcsút vett királyunk, ismét autóba szállt, s még egyszer köszöntve a nővéreket, továbbbogott, az összegyűlt s királya leereszkedő nyájaságától örömittas nép üdvívalgásai közepette.

Benjamin visszatérése.

1917. április 22.

Csaknem félesztendő telt el azóta, mióta, kedves Központi Lapom, búcsuztam tőled. Akkor még azon boldog remény táplált, hogy március hava már otthon talál. Csalódtunk. A esikmegyei menekültek — a tölgyesi járás lakóit kivéve — már mind hazamentek, négy nappal ezelőtt, s nekünk még mindig távol kell maradnunk az otthontól. Pedig minket is fölvettek a hazatelepíthető lakosság közé, a 2-3 hét előtt elkészített összeírásban. Hogy miért nem mehetünk haza, senkisé nem tudja megmondani a községi elöljárók közül. Véleményünk szerint a gyermekek közt elterjedt trachoma vagy azon körülmény, hogy árvaházunkat egy porosz kórház foglalta le, lehet az ok, ami miatt még itt kényszerülünk maradni. Kedves nővérünk elhatározta, hogy utánajár a dolognak s nem nyugszik addig, míg hazatelepítésünkre nem kap engedélyt.

Mit is csinálnánk itt egész nyáron?! — Gyermekeink közül körülbelül huszan 12-14 évesek, kiket hasznosan foglalkoztatnunk kell. Otthon a nagy kert elég munkát adna nekik, itt pedig a sok tétlenség testi-lelki kárukra lenne.

A gyermekek egészsége is sürgeti a mielőbbi hazamenetelt. A tiszta, hegyi levegőhöz szokott székely gyermekek 8 hónap alatt, bizony, eléggé megsínylették Hajdúdorog mocsaras levegőjét. A jó dorogiak is örülének, ha már egyszer búcsút mondanánk. Jelenlegi lakásunkat ugyanis polgári iskolának akarják átalakítani, az új iskolaév kezdetéig. A külső javításokat ma már meg is kezdte az építőmester. Körülbelül két hét múlva már a belső falak bontásához fog, s akkor hol adhatnak szállást annyi gyermeknek a jó dorogiak?

Kedves nővérünk Györffy Gyula képviselő úrhoz, a csiki menekültek nagy jótévéjéhez folyamodott hazamenetelünk ügyében. Intézetünk különösen nagyon sokat köszönhet a jó úrnak. Karácsonyra egy vagon köszönetet eszközölt ki a belügyminiszteriumnál. Fűtőanyag hiányában ugyanis addig nem volt fűtött szobánk. Kiszeközölt továbbá 100 q felvágott fát, 55 pár gyermekcipőt s még egy kevés rubaneműt. Ezen jótévéinkhez, — ki ismételt felszólított minket, hogy teljes bizalommal forduljunk hozzá bármilyen szükségben, — intézett kérvényt kedves nővérünk, hazamenetelünk ügyében. A vármegyei főjegyző úr is megígérte, hogy tőle telhetőleg siettetni fogja hazamenetelünket.

Legfőbb reményünk mégis a jó Istenben van. Gyermekeink ritkán imádkoztak oly buzgón, mint most. Tegnap, szentmiséről hazajövet, egyik gyermek a következő nyilatkozatot tette: „Annyit, és olyan ájtatosan imádkoztam, hogy azt hittem: leszakad már az ég: s a jó Isten mégsem enged még haza.” — Egy

másik gyermek pedig különös kéréssel ostromolta kedves nővérünket: „Tisztelendő főnöknő, kérem, — mondotta, — legyen szíves minden gyermek pénzéből néhánynt fillért elvenni és a plebános úrnak elküldeni, hogy mondjon értünk misét. A többi menekült is csak azért mehetett haza, mert miséztetett.” — Félóra mulva a szükséges pénz már rendeltetési helyén volt.

Az óhajtott szentmisét a plebános úr ma mondotta. Leírhatatlan volt a gyermekek öröme, midőn dorogi szokás szerint kiénekelte a kántor, kik mondatják a misét. Sajnos! az alkalmi éneknek csak néhány sorára emlékszünk:

Boldogságos szűz Mária, Kik ellenségtől üzetve
Hazánk védőasszonya! Mindenüket elhagyták.
Menekült kis árvák kérnek,
Vezesd őket mind haza!

Hallgasd buzgó imájukat,
Mely Tehozzád égbe száll,
.
.

Április 26.

Tegnap este a miniszteriumtól kiküldött trachoma-orvos vizsgálta meg a gyermekek szemét. Szerinte csak gyöngye lefolyású trachoma támadta meg szemüket, melyet liszta levegőn, megfelelő kezelés mellett, néhány hónap alatt teljesen ki lehet gyógyítani. A jó levegőt mondva a gyógyulás egyik feltételének, mindnyájunk nagy öröme, sürgette hazamenetelünket. Sürgőnyileg értesítette a miniszteriumot, hogy a szemhaj nem akadály a gyermekek hazatelepítésének, ellenkezőleg, inkább sürgeti azt.

Ma már Debrecenből is azt a telefonértesítést kapta a községi elüljáróság, hogy minden pereben várhatjuk a miniszteri engedély érkezését. Néhány nap

mulva valószínűleg indulhatunk. Sietve folytattuk a már hetekkel ezelőtt megkezdett csomagolást.

Április 28.

Nagy öröm ért ma. Levél érkezett Győrffy úrtól, melyben értesít, hogy május 2.-áig a debreceni üzletvezetőség két teherkocsit és három személykocsit küld Dorogra, az árvák hazaszállítására. Az leírhatatlan, mily kitörő örömmel fogadták a gyermekek e hírt. Azonnal rázendítettek már régebben készített búcsuénekekre:

1. [:Hajdúdorog:] Isten veled!
[:Hálás szívünk:] soh'sem feled.
Köszönjük, hogy szállást adtál
A jó Isten ezért áldást küld majd terád.

2. [:Víz a gőzös:] Kolozsvárra;
[:Kolozsvárról:] Csíkszer dába.

Elől megy a masiniszta
Ihaj-tyuhaj! ki a gőzöst igazítja .

3. [:Megyünk mi már:] Székelyföldre,
[:Székelyföldnek:] legszélére.
Még pedig szép Csíksomlyóra,
[:A mi kedves:] otthonunkba.

Majd lázas sietséggel fogtak a nagy csomagoláshoz, mintha már holnap hajnalban indulnának. Nincs gyermek, kinek egy kis batyuja nem volna. Tartalma átlag a következő: imakönyv, fából faragott, saját gyártmányú kés, villa, egy-egy hiányos tankönyv, végül egy kis hajdúdorogi emlék: kő, fadarab stb.

Május 1.

Már-már kételkedni kezdünk Győrffy úr sorai-
ban. Az ígéret szerint holnap már a vonatban kellene lennünk. Miután minden be van csomagolva, egyedüli munkánk most már a várakozás. A legkisebb zörejt sürgöny érkezésének véljük. Soha oly kínos nem volt

a várakozás, mint most. Ha még néhány napig tart e reménytelen helyzet, kénytelenek leszünk ismét kicsonmagolni mindent, hogy dolgozhassunk. Az a legborzasztóbb, hogy Debrecenből már vagy tízszer telefonáltak, hogy várjunk türelemmel, *holnapig*. Az epedve várt „Holnap“ azonban még eddig nem javított helyzetünkön.

Május 5.

Holnap itt lesz vonatunk. Holnapután reggel indulunk Csíksország felé. Az állomásfőnök úrnak telefonált a debreceni üzletvezetőség, hogy 6.-án, vasárnap délelőtt, a Hajdúdorogon elhelyezett csíkvármegyei árvaház hazaszállítására két teherkocsi, két másodosztályú és egy harmadosztályú személykocsi érkezik.

Május 7.

Visz a gőzös Csíkszereda felé! Már elhagytuk Debrecent; nemsokára Nagyváradra érünk.

Csaknem Dorogon maradtunk. Midőn ugyanis tegnap 9 óra felé megrakták gyermekeink az első szekereket, hogy az állomásra vigyék podgyászunkat, Csíkvármegye árvaszékétől levél érkezett, melyben legnagyobb sajnálattal értesítik kedves nővérünket, hogy az árvaház hazatelepítését a német katonai hatóság nem engedi meg; maradjunk tehát egész nyugodtan Dorogon. Kedves nővérünk az első pillanatban alig bírt szóhoz jutni. Az udvaron, utcán 10-15 szekér áll dogállt félig megrakva. Az első szekér megrakodtan már az állomás felé tartott, azt visszahívatta. A nehéz, pityókával megrakott zsákokat leszedték a gyermekek anélkül, hogy tudták volna, miért történik mindez.

Hirtelen jó gondolata támadt kedves nővérünknek. — Hátha Csíkban a miniszteri engedélyről nem tudnak! Mit törődjünk a német katonák tilalmával,

ha egyszer a belügyminiszter megengedte a hazamene-
telt? — Még egyszer útnak indultak a szekerek. Remegve siettünk az állomásra, attól félvén, hogy eddig már a debreceni üzletvezetőség is visszavonta tegnapi jelentését. Még nagyobb lett aggodalmunk, midőn a főjegyző urat is az állomás felé láttuk sietni. Hátha ő is kapott értesítést, hogy nem mehetünk haza, — gondoltuk magunkban, — s ezt viszi most hírül az állomásfőnök úrnak. Szerencsére csaknem egy időben értünk az állomásra, s így tanui lehettünk a két úr szóváltásának. — „Állomásfőnök úr, kérem, — mondotta a főjegyző, — áprilist járatnak velünk? Kiindítottunk vagy 15 szekeret az árvaház podgyászával s azt hozzák hírül, hogy itt az állomáson nem engedik lerakni.“ — „Miért tiltottam volna meg a lerakodást, — volt a válasz, — mikor már a rendelt vasuti kocsik is itt állnak? Szeretném tudni, ki volt az a marhateremtés, aki ily bolond hírek terjesztésében leli örömet!“ Senki sem sejtette, hogy a szekeresek között kiütött zürzavar tőlünk indult ki. Kedves nővérünk ugyanis a levélről nem tett senki előtt sem említést. A szekeresek azon hiszembben voltak, hogy a gyermeket, ki őket visszatérítette, az állomásfőnök küldötte.

Tegnap nem volt szentmisénk. A szekerek csak délig álltak rendelkezésünkre, sietni kellett tehát a hurcukodással. Körülbelül 40 q pityókát is tartogattunk még a vetésre. Ezenkívül az időközben beszerzett ruha edény s egyéb holmi is megtelített jó néhány szekeret. 30 db baromfi, 3 db sertés szintén a fuvarost várta.

Mivel korán reggel indult vonatunk, az állomásfőnök úr tanácsára az éjszakát már a vasúti kocsiban töltöttük. Röviddel az indulás előtt volt a pályaudvaron a búcsuzás. A rossz időjárás dacára — ugyanis éjszaka

szakadt az eső, még reggel is — kifáradtak a községi elüljárók, hajdúk... stb. Könnyes szemmel hallgatták végig a gyermekek búcsuénekét és versét. Miután a főjegyző úr is mondott néhány búcsuzó szót, elbogarogott vonatunk Hajdúdorogról. Leírhatatlan volt, különösen gyermekeink öröme!

(Folytatjuk.)

Aszaljunk zöldséget!

Fejeskáposzta. A káposztát a rendes módon kitorzszázzuk, meggyaluljuk, szitába téve forró vízbe bocsátjuk, és rövid ideig főzzük (gőzöljük). Innen kivéve lecsurgatjuk és 65-70 foknál aszaljuk. 1 kg-ból 10 dg aszalvány lesz, s ez rétesbe és léstábla is használható.

Vöröskáposzta. Épen úgy bánunk vele, mint a fejeskáposztával, csak hogy ezt nyersen, gőzölés nélkül aszaljuk.

Kelkáposzta. A káposztát megtisztogatjuk a külső levelektől, s azután vagy levelekre szedjük szét, vagy cikkekre vágjuk izlés szerint. Ezután gőzöljük és 65-70 foknál aszaljuk. 1 kg-ból 10-11 dg aszalvány lesz.

Kalaráb. A meghámozott kalarábot felvágjuk szeletekre vagy csíkokra, ezután gőzöljük addig, míg üveges, átlátszó és púha nem lesz; ekkor 60-65 foknál aszaljuk. Vigyázzunk azonban, hogy a kalaráb ne kapjon nagyobb meleget s ne maradjon már megaszalódva sokáig az aszalóban, mert megbarnul. A kalaráb egészséges és fiatalabb leveleit is lehet aszalni akár felvágva, akár egészben, de ezt nem gőzöljük.

Sárgarépa. A letisztított sárgarépát karikákra, vagy hosszú csíkokra vágjuk, gőzöljük, amíg üveges lesz és 65-70 foknál aszaljuk. 1 kg-ból 12-15 dg lesz.

A karikákra vágott sárgarépánál ügyeljünk, hogy a közepe ki ne ugorjon.

Petrezselyem. Ezzel ép úgy bánunk el, mint a sárgarépával, csak nem gőzöljük, mert gőzölve megsárgul. 1 kg-ból 15-18 dg lesz.

Zeller. A zellert egészben, héjastól megmossuk, olyan puhára főzzük, hogy kötőtűvel könnyen átszűrhető legyen. Ezután meghámozzuk, felszeleteljük, és 60-65 foknál aszaljuk. Magasabb hőmérséknél megfeketedik.

Sóska és spenót. A szárától megtisztított leveleket megmossuk és 65-70 fok melegben aszaljuk. 1 kg-ból 10 dg lesz.

Vöröshagyma. A hagymát megtisztítjuk, vékony szeletekre vágjuk és 65-70 foknál aszaljuk. 1 kg-ból 10-12 dg lesz.

Céklarépa. Ezt úgy aszaljuk, mint a zellert.

Tök. A tököt meghámozzuk, kitisztítjuk, meggyaluljuk és 60-65 foknál aszaljuk.

Burgonya. Meghámozzuk, karikákra vágva erősen gőzöljük és 80-90 fok melegben aszaljuk. 1 kg-ból 12-15 dg lesz.

Burgonyapüré. A burgonyát egészben megfőzzük, azután meghámozzuk, forrón áttörjük és azon módon aszalóba tesszük. 80-90 foknál egy óra alatt kész. Ebből — egyszerű megtöréssel — burgonyalisztet készíthetünk.

Karfiol. A rózsáját apró részekre szétszedjük, torzsáját pedig felszeleteljük. Mindkettőt külön gőzöljük és külön aszaljuk 65-70 foknál. Aszalás után a karfiol kissé megbarnul, de a főzésnél ismét megfehéredik.

Aszalhatók még a petrezselyem-, zellerlevél, majoránna, kapor is, de minden gőzölés nélkül.

Az aszalt zöldségféléket egész keményre aszaljuk.

A kész aszalványokat néhány órán át a levegőn hagyjuk, hogy a levegőből vizet szívjanak föl és így törékenységüket elveszítsék. Ezután üvegekbe, zacskókba, vagy ládába száraz, szellős, sötét helyen tartjuk. (Világos helyen színüket veszítik.) Vigyázzunk, hogy a moly bele ne essék. Az így kezelt aszalványok évekig eltarthatók jó állapotban. Főzéskor épenúgy használhatók, mint a friss anyagok, mert az aszalásnál elvesztett vizet ilyenkor ismét visszakapják és ép oly jóízűek, mint az egészen friss főzelékfélék.

Gyümölcsesecek. Készíthetők minden leves gyümölcsből, amelynek valamelyes cukortartalma van. Felhasználható hozzá minden, — egyébre nem való — lehullott férges gyümölcs, gyümöleshéj, kivágott magház, továbbá rothadt alma, körte, szilva vagy bármilyen más rothadt gyümölcs. Ezeket az anyagokat kádba vagy nagy, nyitott ugorkás üvegbe gyűjtjük, összezúzzuk és arra vigyázzunk, hogy elegendő lé legyen rajta. Ha nem eléggé leveses a gyümölcs, langyos vizet vagy lekvár főzése után a lábasok öblögető vizét öntjük rá. Mikor már megpühült, összeesett a gyümölcs, vászon ruhán keresztül kinyomjuk s az így nyert levet tisztá üvegbe vagy kádba töltjük és a levegő hozzájárulása mellett erjedni hagyjuk. Ha már erősen ecetes szagú és ízű, akkor újra átszűrjük és használatra üvegekbe elteszük. Ha esetleg a lefejtés után még mindig virágosodik a leteje, az nem a romlás, hanem csak a további erjedésnek a jele.

Szünórák.

Kis emberek fonákságai.

Az első elemiben az okos kis fejceskébe egy hitani tétel öntetett be ezen alakban: „Az imádságot a szent kereszt jelével kezdjük.” Fel is fogták hamarosan,

de a visszaadás már egy kis módosítással történt: „Az imádságot a szent kereszt *nyelével* kezdjük.”

Az egyik gyermeknek e kérdésre kellett volna felelnie: Mit áldozott fel szűz Mária a templomban? — Felelt volna a csemete, ha tudott volna, de a tanulás éppen nem volt kenyere. Egyik jó barátja, könyörülvéen rajta, odasugja: Galambot. A gyerek örömmel vágja ki: *Kalapot.*

A hitoktató szívreható módon ecsetelte Júdás árulását, úgy, hogy a gyermekek valóságos gyűlölettel teltek el a hűtelen apostol iránt. Valamelyik hittanórán megint Júdás került szóba. A gyermekek figyelmesen hallgatták a magyarázatot, hogy az utolsó vacsorán Júdás is ott volt a többi apostollal, mert Jézus szerette őt. Belekiabál erre az egyik apróság: „Én ám kidobtam volna őtet!”

Bibliából feleltek a gyermekek. Az Úr Jézus keresztre-feszítése volt a lecke; hogyan halt meg éretlünk a két gonosztevő között. Az egyik kis leány önérettel felel. Hiszen jól megtanulta leckéjét az utolsó betűig. El is mondja hát: „... Az Úr Jézussal keresztre feszítettek *két gonosz levét.*”

Gondolkodásbeli szeleburdiságok.

Kérdés: Hány neve van minden embernek?

Felelet: Minden embernek két neve van, u. m. első a keresztség, második a bérmlás...

Kérdés: Az épületek hányfélék?

Felelet: Az épületek kétfélék, ú. m. magán- és mássalhangzók.

A negyedik osztályban Budapest nevezetességeit sorolja fel az egyik tanuló. Mint az áradat, úgy folyik a jól betanult lecke. De egyszerre csak zátonyra jut. „Budapesten 10,000 utca van, ezek a következők...”

Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyéről felelnek a gyermekek. Az egyik felsorolja a folyókat: J. N. K. Sz. vm. vizei: a Tisza, a Hortobágy és a *Zagypalék*.

A Bezeta-halmon állott *Jókai* és szent Anna sírja, akik a boldogságas Szűz szülei voltak

A kaposvári püspök.

Stefánia nővér Kaposvárott az oltárhoz megy a gyertyákat föltűzni. Meglátja egy falusi kis leány, ki még sohasem látott nővért, s nagy örömmel mondja édes anyjának: „Édes anyám, most megy a püspök az oltárhoz.”

LEVÉLSZEKRÉNY.

Pulchéria n. Az ilyen befőzésekből ajánlatos először csak kisebb mennyiséggel próbát tenni. — **Ida n.** A szentszabály csakis olvasás utánra írja elő a padló megcsókolását a felolvasónak, nem pedig ima előtt vagy után. Ezt csak maguktól teszik a nővérek. — **Jozefa n.** Urakkal szent szabályunk értelmében még akkor sem foghatunk kezét, ha az a veszély fenyeget, hogy az illető megharagszik érte. Okos ember úgysem teszi ezt. Az irgalmasnővérek e tekintetben annyira rátartósak, hogy csak a trónörököstől kezdve fölfelé, nyújtják kezüket a férfiaknak.